

Afiliant

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania

00-838 Warszawa, ul. Prosta 30, tel. (22) 827 92 38, +48 796 293 878

edukacja@solidarnosc.org.pl

www.solidarnosc.org.pl/oswiata

Warszawa, 18.05.2020 r.

Komunikat Przewodniczącego Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”

Wspólnie walczymy o bezpieczne warunki pracy

Od poniedziałku, 18 maja Ministerstwo Edukacji Narodowej uruchomi kolejny etap stopniowego powrotu do stacjonarnego funkcjonowania szkół oraz wybranych placówek oświatowych. W tym miejscu warto przypomnieć niektóre kompetencje związków zawodowych w zakresie sprawowania kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy.

Podstawowym narzędziem organizacji związkowych w zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych miejsc pracy są przepisy ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy. Społeczna inspekcja pracy jest służbą społeczną pełnioną przez pracowników, mającą na celu zapewnienie przez zakład pracy bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz ochronę uprawnień pracowniczych, określonych w przepisach prawa pracy. Społecznym inspektorem pracy może być pracownik danego zakładu pracy, który jest **członkiem związku zawodowego** i nie zajmuje stanowiska kierownika zakładu pracy lub stanowiska kierowniczego bezpośrednio podległego kierownikowi zakładu. Społeczna inspekcja pracy reprezentuje interesy wszystkich pracowników w zakładach pracy i **jest kierowana przez zakładowe organizacje związkowe**.

Społeczni inspektorzy pracy mają prawo:

- 1) kontrolować stan budynków, maszyn, urządzeń technicznych i sanitarnych oraz procesy technologiczne z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 2) kontrolować przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym postanowień układów zbiorowych i regulaminów pracy, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, młodocianych i osób niepełnosprawnych, urlopów i czasu pracy, świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
- 3) uczestniczyć w kontroli przestrzegania w zakładzie pracy przepisów dotyczących ochrony środowiska naturalnego;
- 4) brać udział w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, zgodnie z przepisami prawa pracy;
- 5) brać udział w analizowaniu przyczyn powstawania wypadków przy pracy, zachorowań na choroby zawodowe i inne schorzenia wywołane warunkami środowiska

- pracy oraz kontrolować stosowanie przez zakłady pracy właściwych środków zapobiegawczych;
- 6) uczestniczyć w przeprowadzaniu społecznych przeglądów warunków pracy;
 - 7) opiniować projekty planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy i planów rehabilitacji zawodowej oraz kontrolować realizację tych planów;
 - 8) podejmować działania na rzecz aktywnego udziału pracowników zakładów pracy w kształtowaniu właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz oddziaływać na przestrzeganie przez pracowników przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;
 - 9) wykonywać inne zadania określone w ustawie i w przepisach szczególnych.

Spółeczny inspektor jest uprawniony do wstępu w każdym czasie do pomieszczeń i urządzeń zakładu pracy w celu realizacji swoich zadań. Związkowiec pełniący wskazaną funkcję wydaje dyrektorowi szkoły, w formie pisemnej, zalecenie usunięcia w określonym terminie stwierdzonych uchybień (np. brak płynu dezynfekcyjnego, nieodpowiednia ilość maseczek ochronnych i rękawiczek jednorazowych). W razie bezpośredniego zagrożenia mogącego spowodować wypadek przy pracy, zakładowy społeczny inspektor pracy występuje do kierownika zakładu pracy o natychmiastowe usunięcie tego zagrożenia, a w wypadku niepodjęcia odpowiednich działań wydaje, w formie pisemnej, zalecenie wstrzymania dalszej działalności.

Szkoły, przedszkola oraz wszystkie pozostałe placówki oświatowe zobowiązane są założyć zakładowe księgi zaleceń i uwag przeznaczone do zapisów działaczy związkowych realizujących zadania społecznych inspektorów pracy. Zapis w takiej księdze **posiada moc dokumentu urzędowego** w postępowaniu przed organami państwowymi. Ma to doniosłe znaczenie albowiem samo wyrażenie przypuszczenia, że dokument urzędowy może być niezgodny z prawdą, nie stanowi zaprzeczenia jego prawdziwości i nie podważa jego mocy dowodowej. Innymi słowy to dyrektor szkoły ma obowiązek wykazać i udowodnić, że uwagi i zastrzeżenia członków związku zawodowego nie polegają na prawdzie.

Ważne jest również to, że koszty związane z działalnością społecznej inspekcji pracy ponosi zakład pracy, a Państwowa Inspekcja Pracy jest zobowiązana udzielić organizacjom związkowym poradnictwa prawnego, specjalistycznej prasy oraz szkoleń. Na umotywowany wniosek zakładowego społecznego inspektora pracy, uzgodniony z zakładowymi organizacjami związkowymi, dotyczący spraw zagrożenia zdrowia i życia pracowników, inspektorzy pracy Państwowej Inspekcji Pracy przeprowadzają kontrole oraz wszczynają postępowanie w sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika. Zakładowy społeczny inspektor pracy **ma prawo uczestniczyć w kontrolach** przeprowadzanych w zakładzie przez inspektora pracy Państwowej Inspekcji Pracy oraz w podsumowaniu kontroli. Państwowa Inspekcja Sanitarna, Urząd Dozoru Technicznego oraz inne organy nadzoru i kontroli warunków pracy obowiązane są udzielać społecznej inspekcji pracy pomocy w wykonywaniu jej zadań.

Spółeczny inspektor pracy jest ponadto upoważniony zwrócić się do dyrektora szkoły o czasowe odsunięcie od pracy nauczyciela albo pracownika administracji i obsługi, który wskazuje na niedostateczną znajomość przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy

oraz nieumiejętność wykonywania pracy w sposób bezpieczny dla siebie lub innych pracowników. Brak realizacji zaleceń zakładowego społecznego inspektora pracy może skutkować karą grzywny do 2500 zł.

Przewodniczący
KSOiW NSZZ „Solidarność”

Ryszard Proksa